

[P. M. Dam.]

økonomiske kår, som forslaget ophøjet til lov vil give ham.

Hertil kommer, at tilgangen til det færøske seminarium har været katastrofalt lav i de sidste år, og da man mener, at en af hovedgrundene til dette beklagelige forhold er, at lærerlønningerne har været uforvarlig små, særlig for begyndere, må nærværende lovforslag hilses velkommen også i håbet om, at det med dets betragtelige forbedring af lærerlønningerne må få tilgangen til lærerskolen til at stige igen, så lærerbehovet kan tilfredsstilles.

Forinden krigen betalte staten halvdelen af folkeskolelærernes grundløn på Færøerne samt samtlige alders- og andre tillæg. Fra færøsk side betalt den anden halvdel af grundlønnen samt boliggodtgørelsen, såfremt fribolig ikke blev ydet læreren af kommunen. Staten ydede også tilskud til opførelse af skoler og gymnastikhuse.

Efter nærværende forslag til lærerlønninglov vil samtlige udgifter til folkeskolelærerne på Færøerne afholdes med halvdelen af staten og halvdelen fra færøsk side. Ifølge lagtingets drøftelse af sagen påtænkes den færøske andel af lærerlønningssudgifterne båret med $\frac{4}{5}$ af lagtinget og $\frac{1}{5}$ af kommunerne. Færøernes andel i pensionsudgifterne bæres af lærernes pensionsfond suppleret af lagtinget, såfremt fondens indtægter er utilstrækkelige.

Lærerne erholder fribolig imod fradrag i lærerlønnen i lighed med, hvad tilfældet er for den danske folkeskolelærer. Det påhviler kommunerne at holde lærerboligerne imod erholdelsen af boligfradraget. Hvor dette — midlertidigt — ikke er muligt, skal de betale lærerne en passende boliggodtgørelse, der udligner forskellen mellem huslejen og boligfradragets beløb.

I lovforslaget hjemles der adgang til erholdelse af tilskud fra staten til opførelse af skoler, gymnastikhuse og lærerboliger. I lagtinget har man også vedtaget at yde tilskud til opførelse af skoler, gymnastikhuse, idrætspladser, svømmebassiner og lærerboliger, og man har foreløbig fikseret tilskudsbeløbet til 20 pct. af byggesummen.

Jeg tillader mig meget at henstille til den højtærede undervisningsminister og det høje ting at gå ind for, at der fra statens side til samme formål ydes lignende tilskud som fra lagtinget. Såfremt dette sker, vil det i meget høj grad hjælpe kommunerne til at løse den for mange af dem uden lagtingets og statens støtte uløselige opgave at bygge beboelseshuse til lærerne, udvide eller bygge nye skoler, at bygge gymnastikhuse og an-

lægge lege- og idrætspladser samt svømmebassiner.

Da jeg ved, at mange kommuner, selvom der ydes dem tilskud fra stat og lagting, ikke vil være i stand til i den nærmeste fremtid at opføre det påkrævede antal lærerboliger, idet opførelsen af de påkrævede skolebygninger, gymnastikhuse m. m. for lang tid vil lægge beslag på deres økonomiske evner, tillader jeg mig efter opfordring fra færøske lærere at benytte lejligheden til også at rette en henvendelse til den højtærede undervisningsminister om venligst at tage under overvejelse, hvorvidt det er muligt at finde en ordning, hvorefter der fra statens side eller på anden måde kan ydes lærere, der på grund af omstændighederne ikke kan erholde den dem ifølge lovforslaget tilkommende bolig fra kommunen, og som derfor er tvunget til selv at gå i gang med opførelsen af eget våningshus, et byggelån på lempelige vilkår.

I overensstemmelse med ånden i den færøske styrelseslov henlægges efter nærmere forskrifter af den højtærede undervisningsminister administrationen af det færøske skolevæsen — med undtagelse af udnævnelsen af skoleinspektørerne — til den stedlige skoledirektion, som består af 4 færingers og rigsombudsmanden, der er direktionens formand.

Skolens styre henlægges således i realiteten til et færøsknorgan, hvori staten ved rigsombudsmanden har sin særlige repræsentant.

At folkeskolens undervisningsplan ligesom tilfældet er for den øvrige del af riget i nogen grad må danne basis for de videre studier, der herefter som hidtil for de flestes vedkommende vil finde sted ved de højere skoler i Danmark, er naturligt. Men dette forhindrer ikke, at den færøske skoledirektion kan lægge planen for folkeskolens undervisning og dygtiggørelsen af børnene med de specifikke færøske forhold for øje, hvilket også er nødvendigt, da de færøske erhvervs- og andre forhold jo er meget afvigende fra de danske.

På Færøerne er man som overalt stærkt optaget af spørgsmålet om den fremtidige skoleform. Men hvad enten man vælger den ene eller den anden skoleform, står det os klart, at vi som den mindste nation i Norden altid må holde vinduerne åbne udadtil, først og fremmest imod Danmark, som vi har århundredgammelt kulturfælleskab med.

Det må være den færøske skoles og færingernes skønne mål, at de til alle tider som hørende med til den nordiske kultur-